

Sławomir Żółkowski, Mieczysław Bienia, M. Miśkiewicz, T. Węgrzynowicz

Łyniew, st. XIV, gm. Wisznice, woj.
białskopodlaskie

Informator Archeologiczny : badania 29, 40-41

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W czasie eksploracji płaskiej przestrzeni przylegającej od strony północnego wschodu do jednego z pagórków odkryto 3 groby jamowe ze zsypanym stosem, należące do kultury wielbarskiej, oraz 2 groby popielnicowe kultury lużyckiej. Wokół jednego z grobów jamowych odkryto pozostałości zniszczonego wieńca kamiennego, oznaczonego Nr 16. W grobie tym stwierdzono następujące wyposażenie: fragm. brązowej zapinki oczkowatej A. III., fragm. brązowej zapinki A. II.?, żelazny nożyk sierpikowaty, żelazny klucz do skrzyneczki, żelazne okucie taśmowate, zapewne pochodzące ze skrzyneczki. W grobie jamowym oznaczonym Nr 62 odkryto: dwie brązowe bransolety drucikowate, dwie brązowe zapinki A. III.59 oraz niebieski paciorek melonowaty. Grób jamowy oznaczony Nr 59 zawierał silnie przepalone brązowe i żelazne okucia oraz niebieskie paciorki melonowate, także nadtopione. Grób jamowy Nr 63 nie zawierał wyposażenia. Groby kultury lużyckiej były uszkodzone i na podstawie ułamków ceramiki można je było datować na schyłek epoki brązu.

W czasie eksploracji pagórka w centrum stwierdzono zdewastowane konstrukcje kamiennego. Na obwodzie w części północno-zachodniej zachował się niewielki fragm. wieńca kamiennego. W czasie dalszej eksploracji w centrum pagórka, na niewielkiej głębokości odkryto dwie zniszczone popielnice kultury wielbarskiej, wyraźnie wkopane w istniejący wcześniej nasyp. W tej sytuacji cały obiekt uznano za kurhan i oznaczono Nr 14. W czasie dalszej eksploracji nasypu kurhanu odkryto 9 grobów popielnicowych kultury lużyckiej. Wszystkie były uszkodzone, jednak nie budziło wątpliwości, że zostały wkopane w istniejący wcześniej nasyp. U podnóża nasypu od strony południowej odkryto grób skrzynkowy kultury pomorskiej, oznaczony Nr 21. W grobie tym znajdowała się tylko jedna popielnica nakryta misą. Drugi pagórek oznaczono jako kurhan Nr 15. W centrum kurhanu na niewielkiej głębokości (ok. 20 cm poniżej poziomu darni) odsłonięto grób popielnicowy ze zsypanym stosem, należący do kultury wielbarskiej. Jako popielnicy użyto wazowatego naczynia zbliżonego do X grupy wg R. Schindlera. W popielnicy oprócz przepalonych kości odkryto fragm. brązowej zapinki A. II.?, fragm. kościanego grzebienia, przepalony żelazny nożyk oraz stopione fragm. przedmiotów brązowych. W bezpośrednim sąsiedztwie omawianego grobu znajdowało się rozległe skupisko ułamków ceramiki i przepalonych kości ludzkich. Wśród tych ułamków można było wyodrębnić co najmniej 2 duże naczynia kultury lużyckiej oraz pokrywy wpuszczane i partie przydenne popielnic kultury pomorskiej. Można zatem wnioskować, że omawiany kurhan użytkowany był od końca epoki brązu, a zniszczenia grobów mogły być rezultatem wkopywania kolejnych obiektów. Warto odnotować, że na powierzchni niemal całego kurhanu występował nieregularny, znacznie uszkodzony bruk kamienny.

Planuje się kontynuację badań.

Lyniew, st. XIV
gm. Wisznice, woj. białkopod-
laskie

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
Oddział Biała Podlaska

Badania prowadził mgr Sławomir Żółkowski przy współudziale mgr. Mieczysława Bienia wraz z klasą autorską LO w Komarówce Podlaskiej. Konsultantami byli prof. dr hab. M. Miśkiewicz i doc. dr hab. T. Węgrzynowicz. Finansowane przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków w Białej Podlaskiej. Trzeci sezon badań. Osada: kultura lużycka i wczesne średniowiecze.

Odkryte w 1992 r. przez mgr. Mieczysława Bienia, który w profilu piaskowym znalazł rozbite duże (o średnicy ok. 50 cm) naczynie gliniane kultury lużyckiej, stanowisko zajmuje piaszczyste, podłużne wyniesienie o powierzchni 3 ha, usytuowane w obrębie dna doliny rzeki Zielawy. W trakcie prac ratowniczych prowadzonych w latach 1993-1994 przez mgr. Sławomira Żółkowskiego i mgr. Mieczysława Bienia odkryto 19 obiektów osadniczych.

Tegoroczne badania wykopaliskowe przeprowadzono w dniach 28 VI-7 VII w południowo-zachodniej partii stanowiska. Wykop założono wzdłuż południowej krawędzi wybitarskiej piaskowni, przesuując go o 20 m w kierunku zachodnim, na niezniszczoną część

stanowiska. Łączna powierzchnia przebadanego terenu wyniosła 1,5 ara. Na całej powierzchni wykopu po zdjęciu humusu pojawiła się brunatnobrązowa warstwa kulturowa o miąższości nie przekraczającej 10 cm. Odkryto 12 obiektów osadniczych, którym nadano kolejne numery 20-31. Rozmieszczone one były nieregularnie na całym odsłoniętym obszarze. Miały średnicę od 0,3 do 2,6 m i głębokość dochodzącą do 1 m. Najciekawiej pod względem badawczym prezentował się obiekt 20 — wczesnośredniowieczna jama osadnicza o charakterze produkcyjno-przetwórczym. Reszta obiektów to pozostałości jam kultury łużyckiej z epoki brązu i starszych faz wczesnej epoki żelaza.

W materiale ceramicznym uzyskanym w 1995 r. zdecydowanie przeważają fragm. naczyń kultury łużyckiej, jednakże wśród kilkuset fragmentów tylko kilka procent stanowią formy charakterystyczne, dające się datować na IV-V okres epoki brązu i wczesne fazy wczesnej epoki żelaza. Do materiałów łużyckich możemy zaliczyć także grocik krzemienisty i kilka krzemieni. Z obiektu 20 uzyskano tylko fragm. wylewu naczynia, który można datować na VII-VIII w.

Osadnictwo kultury łużyckiej na stanowisku w Łyniewie nie miało zbyt intensywnego charakteru, ale zajmowało znaczną część wyniesienia. Obiektami mieszkalnymi były tu zapewne szalasy lub naziemne konstrukcje słupowe, które nie pozostawiły po sobie wyraźnych śladów. Liczne natomiast są jamy o charakterze przetwórczo-produkcyjnym i zasobowym oraz paleniska.

W wyniku archeologicznych prac wykopaliskowych zabezpieczono przed zniszczeniem kolejne fragm. wybrzyska piaskowni w jej najbardziej narażonej na zniszczenie partii.

Prace będą kontynuowane.

Namysłów, st. 27
gm. loco, woj. opolskie
AZP 81-35/8

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
w Opolu

Badania prowadzili mgr mgr Klemens Macewicz, Krzysztof Spychała, Grzegorz Molenda, Artur Rapiński (autor sprawozdania). Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. Piąty sezon badań. Osada i cmentarzysko ludności kultury łużyckiej.

Badania mają charakter ratowniczy, gdyż stanowisko jest zagrożone rozbudową osiedla domków jednorodzinnych. W r. 1995 przebadano obszar ok. 10 arów w obrębie działek gruntowych nr 17, 19/20, 75, 77 i 79, położonych w części osadniczej stanowiska.

Odkryto 51 obiektów osadniczych, m.in. jamy gospodarcze, mieszkalne, wędzarnię?, palenisko. Pozyskano kilka tysięcy ułamków naczyń glinianych, kilka krążków glinianych (jeden z otworem w środku) wykonanych z ułamków naczyń, liczne bryłki polepy, kamienne rozcieracze, kilka zabytków krzemienistych, fragm. kamienia żarnowego, fragm. kości zwierzęcych oraz małą blaszkę z brązu.

Rezultatem badań było odsłonięcie dalszej części osady. Użytkowana ona była przez ludność kultury łużyckiej grupy górnośląsko-małopolskiej, podgrupy kępińskiej, na przełomie epoki brązu i okresu halsztackiego.

We wschodniej części stanowiska znajduje się cmentarzysko ciałopalne tej ludności.

Badania będą kontynuowane.

Nowa Wieś, st. 1
gm. Sulęcín, woj. gorzowskie
AZP 50-12/7

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Gorzowie Wlkp.

Badania prowadzili Edward Krause i Andrzej Krzyszowski. Badania wykopaliskowe na trasie gazociągu. Osady kultury łużyckiej, prze-